

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΛΕΞΙΚΩΝ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ: ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ

Μαριάννα Κατσογιάννου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ανακοίνωση έχει στόχο να δείξει τις βασικές μεθοδολογικές αρχές που εφαρμόζονται κατά την διαδικασία εντοπισμού επιστημονικής ορολογίας σε δεδομένη υπογλώσσα και δημιουργίας αντίστοιχων γλωσσαρίων και λεξικών. Το παράδειγμα που αναλύεται εδώ αντιπροσωπεύεται από ένα δίγλωσσο (γαλλο-αγγλικό) λεξικό σε ηλεκτρονική μορφή. Το περιεχόμενο του λεξικού προέρχεται από τον γνωστικό τομέα της αστρονομίας του οποίου περιγράφεται διεξοδικά ένας αυστηρά καθορισμένος υπο-τομέας, αυτός που σχετίζεται με τη μελέτη των μεταβλητών αστέρων. Στην ανακοίνωση αναλύονται ζητήματα σχετικά με την επιλογή των όρων, την σημασιολογική τους επεξεργασία και τις ιδιαιτερότητες που εμφανίζονται στον δεδομένο τομέα. Παράλληλα, παρουσιάζονται οι προδιαγραφές που ακολουθήθηκαν στο συγκεκριμένο παράδειγμα όσον αφορά: α) την οργάνωση της μικροδομής σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα ορολογίας, και β) την συνεκτική παρουσίαση της ορολογίας με χρήση πινάκων και παραρτημάτων που συνοδεύουν το κύριο σώμα του λεξικού.

ABSTRACT

This paper intends to exhibit the methodological principles of : a) identification of terminology items in a given scientific sub-language, and b) creation of respective glossaries and dictionaries. The example case makes reference to a bilingual (French-English) electronic dictionary, the content of which derives from the field of astronomy and is composed by the exhaustive vocabulary of a strictly defined sub-domain, more specifically the study of variable stars. The paper deals with the issues of term selection, processing of term semantics as well as the differentiating characteristics identifying the specific sub-domain. In parallel, we present the specifications followed in respect to the example under discussion in what concerns: a) the dictionary microstructure according to the European standards for terminology, and b) the presentation of the macrostructure with use of charts and annexes.

0. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο άρθρο αυτό παρουσιάζονται οι βασικές μεθοδολογικές αρχές δημιουργίας ενός δίγλωσσου λεξικού ορολογίας, με αφορμή ένα συγκεκριμένο παράδειγμα επιστημονικής υπογλώσσας. Το παράδειγμα, που βασίζεται σε πανεπιστημιακή εργασία, προέρχεται από τον γνωστικό τομέα της αστρονομίας και αφορά την ορολογία των μεταβλητών αστέρων. Πρόκειται για δίγλωσσο (γαλλο-αγγλικό) λεξικό, σχεδιασμένο για υλοποίηση σε βάση δεδομένων.

Σκοπός της εργασίας ήταν η εφαρμογή των κλασικών μεθόδων της λεξικογραφίας στην δεδομένη υπογλώσσα. Σημειώνουμε εδώ ότι, αν και η ειδική λεξικογραφία (που έχει ως αντικείμενο τις επιστημονικές και τεχνικές υπογλώσσες) αναφέρεται στο ίδιο αντικείμενο με την ορογραφία, η προσέγγιση είναι διαφορετική, σε δύο κυρίως σημεία:

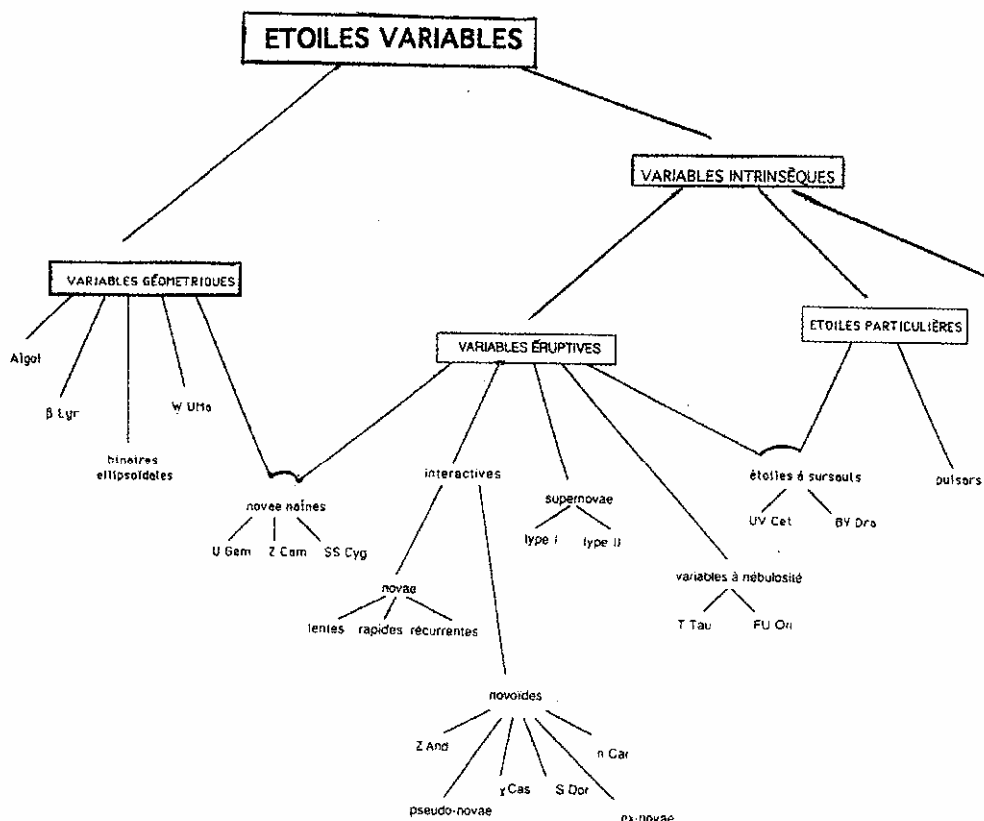
- Η λεξικογραφική αντιμετώπιση του αντικειμένου είναι περιγραφική, ενώ η ορολογική είναι κανονιστική. Όπως θα δούμε και στη συνέχεια, η εργασία που παρουσιάζουμε είναι κυρίως περιγραφική, με την έννοια ότι περιλαμβάνει δόκιμους και τυποποιημένους (παγιωμένους) όρους, τεκμηριωμένα συνώνυμα και αλλόμορφα και παραδείγματα χρήσης που προέρχονται από σώμα κειμένων.
- Μία δεύτερη διαφορά μεταξύ των δύο προσεγγίσεων σχετίζεται με τη χρήση για την οποία προορίζεται κάθε λεξικό: το ορολογικό έργο απευθύνεται κυρίως σε χρήστες με ανάγκες κωδικοποίησης ενός κειμένου ("πώς λέγεται;"), ενώ το λεξικογραφικό χρησιμεύει κυρίως στην αποκωδικοποίησή του ("τι σημαίνει;").

Στο παράδειγμά μας έχουμε ένα δίγλωσσο λεξικό που απευθύνεται σε κοινό χωρίς ειδικές γνώσεις, για παράδειγμα φοιτητές ή μεταφραστές. Η ανάλυση των αναγκών μιας τέτοιας ομάδας δείχνει ότι η χρήση του λεξικού εντάσσεται αφενός στην διαδικασία οικειοποίησης των εννοιών και των μεταξύ τους σχέσεων και αφετέρου στην αναζήτηση τεκμηρίωσης που θα επιτρέψει στο χρήστη να αποκτήσει γενικές γνώσεις σχετικές με το θέμα. Παράλληλα, θεωρούμε δεδομένο ότι η μεταφραστική ισοδυναμία μεταξύ των όρων σε διαφορετικές γλώσσες δεν βασίζεται στην ονοματολογία, αλλά στην ανάλυση των εννοιών. Επομένως, ο ρόλος του λεξικού δεν συνδέεται απλώς με την αναγνώριση ενός ειδικευμένου λεξιλογίου, αλλά κυρίως με την κατανόηση ενός κειμένου, παρέχοντας στοιχεία τόσο για την ερμηνεία, όσο και για τη χρήση της ορολογίας. Όπως θα δούμε και παρακάτω, αυτό γίνεται με την παράθεση αυθεντικών αποσπασμάτων από τη βιβλιογραφία, αλλά και με τον έλεγχο των ερμηνευμάτων από ειδικούς.

1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

Για τον λεξικογράφο-συντάκτη του λεξικού ορολογίας, όλα τα παραπάνω σημαίνουν ότι η εργασία του είναι αντίστοιχη με αυτήν του μεταφραστή, απαιτεί όμως μεγαλύτερη σε όγκο τεκμηρίωση. Επιπλέον, η μέθοδος εργασίας επηρεάζεται από τον εκάστοτε γνωστικό τομέα: εκτός από τις επιστημολογικές παραμέτρους, σημαντικό ρόλο παίζει και η "πολιτιστική" διάσταση, με την έννοια ότι ορισμένα γνωστικά αντικείμενα (κυρίως νομικά και οικονομικά) παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ανά χώρα ή εποχή. Για να δώσουμε ένα παράδειγμα από την εργασία που παρουσιάζεται εδώ, παρατηρούμε ότι, αν και ο χώρος της αστρονομίας είναι αυστηρά επιστημονικός και δεν παρουσιάζει τέτοιου είδους διαφοροποιήσεις, στην περίπτωση των μεταβλητών αστερών δεν υπάρχει ομοφωνία στην

ταξινόμηση - κάτι που οφείλεται σε καθαρώς επιστημονικά προβλήματα - ενώ παράλληλα, ορισμένοι αστέρες (οι λεγόμενοι "γεωμετρικοί μεταβλητοί"), μελετώνται ταυτόχρονα από δύο διαφορετικούς κλάδους της αστρονομίας. Σε σχέση με την λεξικογραφική εργασία, η κατάσταση αυτή επηρεάζει την θεματική οργάνωση του λεξικού. Στην περίπτωση μας, το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε με διαγράμματα και συνδυαστικούς πίνακες στους οποίους παρουσιάζονται οι διάφορες δυνατότητες, όπως βλέπουμε στο παρακάτω παράδειγμα (πρόκειται για τμήμα μεγαλύτερου διαγράμματος):

Στην πρώτη φάση της εργασίας, σκοπός ήταν η μελέτη του αντικειμένου από αξιόπιστες πηγές και η δημιουργία ενός δίγλωσσου σώματος κειμένων. Όπως είπαμε και παραπάνω, ο συντάκτης του λεξικού έχει ανάγκη από μία προπαρασκευαστική φάση τεκμηρίωσης, κατά την οποία πρέπει να εξοικειωθεί με το γνωστικό αντικείμενο. Στην περίπτωση μας, δεν βρέθηκαν παράλληλα κείμενα (μεταφρασμένα και στις δύο γλώσσες του λεξικού). Χρησιμοποιήθηκαν λεξικά αστρονομίας, άρθρα από περιοδικά, ειδικευμένες εγκυκλοπαίδειες και άτλαντες, αλλά και ολόκληρα βιβλία. Εκτός από τον

εντοπισμό της ορολογίας, η μελέτη του σώματος κειμένων οδήγησε και σε παρατηρήσεις σχετικά με την γλώσσα των συγγραφέων: απλότητα στην έκφραση και στο ύφος και απουσία πολυσημίας είναι τα κυριότερα γνωρίσματα, τα οποία άλλωστε χαρακτηρίζουν γενικότερα τις επιστημονικές υπογλώσσες. Παρατηρούμε επίσης ότι η ορολογία παρουσιάζει υψηλό βαθμό εξειδίκευσης, οι όροι συχνά αντιπροσωπεύονται από κύρια ονόματα, ενώ ο αριθμός τους είναι σχετικά μικρός. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του συγκεκριμένου γνωστικού τομέα είναι η πληθώρα αλλομόρφων, τα οποία προέρχονται τόσο από την διαφορά μεταξύ της επίσημης ονοματολογίας και των κοινών ονομασιών των αστέρων, όσο και από την ευρεία χρήση των συντομογραφιών.

Σχετικά με την σύνταξη του λεξικού, το κυριότερο γνώρισμα είναι ότι οι διάφοροι τύποι μεταβλητών αστέρων οφείλουν συχνά την ονομασία τους στο πρωτοτυπικό και/ή γνωστότερο μέλος τους, με αποτέλεσμα πολλοί όροι να αντιστοιχούν ταυτόχρονα: α) σε μία τάξη αντικειμένων με κοινά χαρακτηριστικά β) σε ένα συγκεκριμένο και μοναδικό αντικείμενο - εκπρόσωπο της τάξης του. Ένα τυπικό παράδειγμα αποτελεί ο αστέρας Άλγκολ ή β Περσέως: ο ίδιος ο αστέρας έχει δύο ονομασίες, από τις οποίες η μία (Άλγκολ) είναι η "κοινή", ενώ η άλλη (β Περσέως) αντιστοιχεί στην επίσημη αστρονομική ονοματολογία. Παράλληλα, οι αστέρες που έχουν τα ίδια διακριτικά χαρακτηριστικά (κυρίως ίδιου τύπου καμπύλη φωτός) στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως: α) στα αγγλικά: Algol, Beta Persei (συντομογραφία β Per), Algol-type star, Algol-type (eclipsing) binary β) στα γαλλικά: Algol, Beta Persei (συντομογραφία β Per), Algolide, étoile Algol.

Στο στάδιο αυτό γίνεται και μία πρώτη επιλογή της ορολογίας. Σε σχέση με το θέμα αυτό, η εμπειρία δείχνει ότι είναι καλύτερα να γίνεται εξαντλητική καταγραφή των όρων που συναντώνται, ενώ η τελική απόφαση για το αν ένας όρος θα συμπεριληφθεί ή όχι στο λεξικό λαμβάνεται αργότερα, κατά το στάδιο της λεξικογραφικής επεξεργασίας. Έτσι, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η ορολογία έχει εξαντληθεί όταν φτάσουμε σε σημείο "κορεσμού", δηλαδή όταν το σώμα κειμένων δεν εμφανίζει πλέον νέους όρους.

Ένα δεύτερο στάδιο επεξεργασίας αποτελεί η ταξινόμηση, που στοχεύει σε μία σύντομη και εποπτική παρουσίαση των όρων και συνήθως γίνεται σε πίνακες ή διαγράμματα. Οι σχέσεις που απεικονίζονται μέσω της ταξινόμησης είναι αυτές του "όλου και μέρους", με την έννοια ότι ορίζονται υποσύνολα όρων με κοινά χαρακτηριστικά. Ο σημαντικότερος στόχος της εργασίας αυτής είναι να αναδειχτούν τα βασικά κριτήρια επιλογής των όρων που θα περιλαμβάνονται στο λεξικό, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η λημματοποίηση του συνόλου των όρων, ανεξάρτητα από την συχνότητα με την οποία εμφανίζονται στα κείμενα (θυμίζουμε ότι η συχνότητα εμφάνισης μπορεί να αποτελεί κριτήριο μόνο στα λεξικά γενικής γλώσσας). Πράγματι, η επιλογή των λημμάτων που θα συμπεριληφθούν στο λεξικό, και ιδιαίτερα η διάκριση μεταξύ κοινών λέξεων και όρων, όχι

μόνο αντιπροσωπεύει ένα από τα σημαντικά προβλήματα του λεξικογράφου, αλλά αποτελεί και αποφασιστικό παράγοντα για την ποιότητα του αποτελέσματος. Όταν μάλιστα πρόκειται για δίγλωσσο λεξικό που προορίζεται και για αντίστροφη χρήση, το πρόβλημα είναι δυσκολότερο, δεδομένου ότι πρέπει να περιλαμβάνει και όλες τις αμφίδρομες αντιστοιχίες από την μία γλώσσα στην άλλη. Εκτός από την γνώση του αντικειμένου που αποκτά ο λεξικογράφος στην πορεία της εργασίας του, τα μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι η συνεργασία με τους ειδικούς, η προσεκτική επιλογή των πηγών και ο προσανατολισμός σε καθορισμένο στόχο (που προκύπτει από την ανάλυση των αναγκών του χρήστη).

Ένα τελευταίο μεθοδολογικό ζήτημα, στο οποίο ήδη έχουμε αναφερθεί, είναι η απαίτηση για έλεγχο του ορολογικού λεξικού από ειδικό. Στην περίπτωση μας, ο έλεγχος έγινε από αστρονόμους του Αστεροσκοπείου Παρισίων.

Με βάση την παραπάνω προεργασία, μπορούμε να καταλήξουμε στην τελική μορφή του λεξικού. Στην περίπτωση του παραδείγματός μας, το λεξικό αποτελείται από:

1. Εισαγωγή, στην οποία παρουσιάζεται αδρομερώς ο γνωστικός υπο-τομέας των μεταβλητών αστέρων. Εδώ εντάσσονται και τα διαγράμματα, στα οποία παρουσιάζονται τα κριτήρια κατάταξης των όρων, οι κατηγορίες που προκύπτουν και οι μεταξύ τους σχέσεις.
2. Κυρίως μέρος, στο οποίο παρουσιάζονται οι όροι και η λεξικογραφική τους ανάλυση. Το κυρίως μέρος είναι δομημένο ως εξής:
 - γενική ορολογία αποτελούμενη από ένα σύνολο όρων της αστρονομίας που θεωρήθηκαν απαραίτητοι για την κατανόηση της υπόλοιπης ορολογίας (π.χ. "λευκός νάνος"),
 - ειδική ορολογία των μεταβλητών αστέρων, με όλους τους όρους που εμφανίζονται στο σώμα κειμένων.

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις, μπορούμε να έχουμε είτε ένα πλήρες δελτίο, στο οποίο περιλαμβάνεται το σύνολο των πληροφοριών, είτε ένα παραπεμπτικό δελτίο που χρησιμοποιείται για τα αλλόμορφα, τα συνώνυμα, τους παλιότερους τύπους κλπ. και το οποίο συνδέεται με την κανονική μορφή του όρου. Παρακάτω δίνονται παραδείγματα και από τα δύο είδη δελτίων.

3. Κατάλογο των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν για την σύνταξη του λεξικού. Οι συντομογραφίες των τίτλων είναι συνδεδεμένες με την βάση δεδομένων του λεξικού, έτσι ώστε ο χρήστης να έχει άμεση βιβλιογραφική πληροφορία για τα παραθέματα που εμφανίζονται.
4. Ευρετήρια (ένα για κάθε γλώσσα), στα οποία βρίσκουμε τους όρους με αλφαβητική σειρά. Τα ευρετήρια περιέχουν επιπλέον και όρους που δεν έχουν

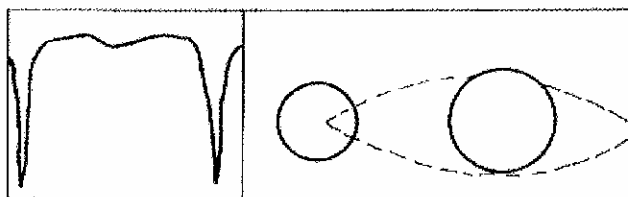
λημματοποιηθεί, αλλά για τους οποίους δίνεται πληροφορία σε σημειώσεις (π.χ. "παρσέκ").

5. Παράρτημα, με γενικότερες πληροφορίες που δεν περιλαμβάνονται στο κυρίως σώμα του λεξικού, όπως είναι οι αρχές ονοματολογίας και γραφής ονομάτων των αστέρων.

3. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΛΗΜΜΑΤΩΝ

Κάθε όρος που συμπεριλαμβάνεται στο λεξικό αντιστοιχεί σε μία εγγραφή βάσης δεδομένων, της οποίας η δομή αντιστοιχεί στη μικροδομή των λημμάτων. Ας δούμε αρχικά πώς εμφανίζεται ένα πλήρες δελτίο-άρθρο του λεξικού:

FRA	Algol	GRA n.f.
VAR	Algolide (vx), Beta Persei	
ANG	Algol, Algol-type eclipsing binary, Beta Persei	
DOM	Astronomie	
S/DOM	Etoiles variables	
DEF	Binaire a eclipses caracterisee par le fait que les deux composantes du groupe ne sont pas tres proches et que les eclipses occupent une petite partie de la periode orbitale.	S/DEF: IU, 131
CTXf	La classe [...] dont l'etoile type est Algol est la plus repandue: deux etoiles circulent a des distances plus ou moins grandes l'une de l'autre; il se produit des eclipses, avec [...] une relative stabilite de l'eclat en dehors des eclipses.	S/CTXf: MP, 185
CTXa	Many Algol-type eclipsing binaries also show what is called (incorrectly) the reflection effect: the side of one star that is bathed by its partner's radiation is at a higher temperature and appears brighter, so that even outside eclipses there is slight change in the observed magnitude of the system as it rotates.	S/CTXa: IU, 131
NT1	En tant que systemes binaires, les etoiles de se type peuvent etre caracterisees comme semi-detachees.	
NT2	Voici une courbe de lumiere typique d'une etoile Algol:	

NLG Cette classe doit sont appellation a son prototype, Algol.

Dred. 07/94

Dmaj. 10/94

Nred. mk

Nrev. np

Στα τέσσερα πρώτα πεδία (FRA, GRA, VAR, ANG) κωδικοποιούνται, αντίστοιχα:

- ο όρος (απλός ή πολυλεξικός),
- η γραμματική κατηγορία στην οποία ανήκει,
- τα συνώνυμα και/ή αλλόμορφα,
- τα μεταφραστικά ισοδύναμα στη δεύτερη γλώσσα του λεξικού.

Αν πρόκειται για πολυλεξικό όρο, η γραμματική κατηγορία χαρακτηρίζεται με συντακτικά κριτήρια (ταυτίζεται με αυτήν της λέξης-κεφαλής). Το πεδίο VAR περιλαμβάνει συνώνυμα ή αλλόμορφα του λήμματος, συντομογραφίες, ή παλιότερους (vx) όρους, οι οποίοι ταυτόχρονα εμφανίζονται και ως λήμματα σε μία σειρά παραπεμπτικών εγγραφών. Το πεδίο ANG περιλαμβάνει όλα τα μεταφραστικά ισοδύναμα που βρέθηκαν στο σώμα κειμένων για κάθε όρο.

Στα δύο επόμενα πεδία (DOM, S/DOM) δηλώνεται ο γνωστικός τομέας στον οποίο ανήκει το λήμμα και η υποκατηγοριοποίησή του, αν υπάρχει (στην περίπτωσή μας έχουμε "αστρονομία" και "μεταβλητοί αστέρες").

Ακολουθεί ο ορισμός (πεδίο DEF), ο οποίος συνήθως αποτελείται από ένα ή περισσότερα παραθέματα. Αυτό σημαίνει ότι η ευθύνη του λεξικογράφου επικεντρώνεται κυρίως στην επιλογή και στην μελέτη των πηγών, ενώ η επέμβασή του στο πρωτότυπο κείμενο, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για απόσπασμα από μεγαλύτερη ενότητα, συνήθως αναφέρεται στο συντακτικό επίπεδο. Το ίδιο συμβαίνει και όταν ο ορισμός προέρχεται από περισσότερες από μία πηγές, οπότε αναδιατυπώνεται από τον λεξικογράφο. Η πηγή (ή οι πηγές) προέλευσης του ορισμού αναφέρεται στο πεδίο S/DEF. Η συντομογραφία που βλέπουμε στο παράδειγμα συνδέεται με τον κατάλογο των πηγών, οπότε ο αναγνώστης έχει πρόσβαση στον τίτλο και στα υπόλοιπα στοιχεία του έργου - ενώ, αν είχαμε στη διάθεσή μας κείμενα σε ηλεκτρονική μορφή, θα μπορούσε να υπάρχει και παραπομπή σε ευρύτερα αποσπάσματα.

Ο ορισμός συνοδεύεται από παραδείγματα χρήσης του όρου (πεδία CTXf και CTXa), τα οποία όπως είπαμε και παραπάνω, προέρχονται από το σώμα κειμένων που χρησιμοποιήθηκε και για τα οποία οι πηγές αναφέρονται ακολουθώντας τις αρχές που ισχύουν και στην περίπτωση του ορισμού. Θεωρήθηκε υποχρεωτικό να δίνεται τουλάχιστον ένα παράδειγμα στην πρώτη γλώσσα του λεξικού (γαλλική), ενώ, όταν αυτό είναι δυνατό, ακολουθεί και δεύτερο παράδειγμα στην αγγλική γλώσσα. Η επιλογή των παραδειγμάτων έχει γίνει καταρχήν με σκοπό να αναδειχτεί η χρήση των όρων, παράλληλα όμως έχει γίνει μία προσπάθεια να συμπεριλαμβάνεται και περαιτέρω πληροφορία που δεν δίνεται από τον ορισμό.

Τα δύο επόμενα πεδία (NT1 και NT2) περιέχουν σημειώσεις τεχνικού χαρακτήρα, περιλαμβάνουν δηλαδή σχόλια χρήσιμα για τη διευκρίνιση του ορισμού. Όπως βλέπουμε και στο παράδειγμα, η τεχνική σημείωση μπορεί να αποτελείται από κείμενο ή και εικόνα (σκίτσο ή φωτογραφία). Έχει επίσης προβλεφθεί ένα πεδίο (NLG) για γλωσσικά σχόλια, δηλαδή για πληροφορίες που σχετίζονται με την μορφολογία, την σύνταξη ή και την ετυμολογία του όρου.

Τα τέσσερα τελευταία πεδία δεν απευθύνονται στον τελικό χρήστη του λεξικού, αλλά σχετίζονται με την οργάνωση της λεξικογραφικής εργασίας, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για σκώδη έργα που υλοποιούνται από μεγάλες ομάδες και/ή έχουν μεγάλη χρονική διάρκεια. Οι πληροφορίες που σημειώνονται είναι οι ημερομηνίες καταγραφής (εισαγωγής του λήμματος στο λεξικό) και ενημέρωσης, το όνομα του λεξικογράφου, καθώς και αυτό του ειδικού που είχε την επιστημονική επιμέλεια του λήμματος.

Το λεξικό περιλαμβάνει και ένα σύνολο παραπεμπτικών δελτίων, που χρησιμοποιούνται για τα διάφορα αλλόμορφα και συνώνυμα των λημμάτων. Στη βάση δεδομένων, οι παραπεμπτικές εγγραφές αντιστοιχούν σε ένα πίνακα με απλούστερη δομή, μέσω του οποίου εξασφαλίζεται η σύνδεση μεταξύ όλων των τύπων κάθε λήμματος, έτσι ώστε να διευκολύνεται η αναζήτηση από τον τελικό χρήστη. Παράλληλα, ο λεξικογράφος έχει την δυνατότητα να σημειώνει σχόλια ή παρατηρήσεις που αφορούν αποκλειστικά ένα συγκεκριμένο τύπο. Το παράδειγμα που ακολουθεί αναφέρεται σε παλαιότερο (για την γαλλόφωνη βιβλιογραφία) τύπο του όρου 'Αλγκολ.

FRA	Algolide	
		GRA n.f.
VAR	Algol, Beta Persei	
DOM	Astronomie	
S/DOM	Etoiles variables	
DEF	cf . Algol	

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στην εργασία αυτή περιγράψαμε τα βασικά βήματα που πρέπει να ακολουθούνται κατά την υλοποίηση λεξικών επιστημονικής και τεχνικής ορολογίας, λαμβάνοντας υπόψη την προοπτική χρήσης τους σε περιβάλλοντα γλωσσικής τεχνολογίας. Θελήσαμε κυρίως να δείξουμε ότι μία αξιόπιστη ηλεκτρονική εφαρμογή πρέπει να διαθέτει ολοκληρωμένη θεωρητική βάση, ώστε να εξασφαλίζεται η ποιότητα των δεδομένων παράλληλα με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] Βαλεοντής, Κ. "Ο 'αναλογικός κανόνας' στην υπηρεσία της σύγχρονης ελληνικής ορολογίας", στο Ελληνική γλώσσα και ορολογία - Πρακτικά 1ου Συνεδρίου, Αθήνα, 1997, σ. 33-52.
- [2] Bejoint, H. & Thoiron, Ph. *Les dictionnaires bilingues*, Duculot, Louvain-la-Neuve, 1996, 256 p.
- [3] Bergenholts, H. & Tarp, S. *Manual of Specialized Lexicography*, John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia, 1995, 254 p.
- [4] Καλαμβόκα Π. & Βερναρδάκη Α. "Η ελληνική ορολογία στο EURODICQUTOM", στο Τυποίηση Ορολογίας - Πρακτικά Διημέρου Ορολογίας, Αθήνα, 1992, σ. 206-217.
- [5] Katsoyannou, M. *Les étoiles variables*, Memoire de terminologie francais-anglais, Universite Paris VII, 1994, 129 p.
- [6] Lerat, P. "Terminologie et semantique descriptive", La Banque des mots, 1988, p. 11-30.
- [7] Ray, A. *La terminologie, noms et notions*, PUF (Que sais-je?), 1992, 127 p.

Μαριάννα Κατσογιάννου

Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου

Επιδαύρου και Αρτέμιδος

15125 Μαρούσι